

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 5754/19

לפני: כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט ג' קרא
כבוד השופטת י' וילנר

המערערת: פריסיליה קשתי

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי במרכז-לוד בת"פ
12276-04-16 מיום 2.7.2019 שניתנו על ידי כב' השופטת
מ' ברנט

תאריך הישיבה: ט"ז בטבת התש"ף (13.1.2020)

בשם המערערת: עו"ד אבי חימי; עו"ד רומי קנבל
בשם המשיבה: עו"ד דגנית כהן ויליאמס

פסק-דין

השופט ג' קרא:

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת מ' ברנט) בת"פ 12276-04-16 מיום 2.7.2019, בו נגזרו על המערערת 24 חודשי מאסר בפועל; 10 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים לבל תעבור עבירה של הפקרה לאחר פגיעה או גרימת מוות ברשלנות; פסילת רישיון נהיגה למשך 7 שנים מיום השחרור ממאסר; ופיצוי למשפחת המנוח בסך 50,000 ש"ח.

רקע עובדתי ופסק דינו של בית משפט קמא

1. על פי עובדות כתב האישום, ביום 14.12.2015 פגעה המערערת ברכבה בהולך רגל (להלן: המנוח) אשר חצה את הכביש בכיוון נסיעתה על מעבר החצייה. המנוח הספיק לחצות כתשעה מטרים מרוחב הכביש עד לפגיעה בו. בעקבות התאונה, הוטח המנוח על שמשת הרכב ומשם אל הכביש. המנוח הובהל לבית החולים, וכעבור שלושה ימים נפטר. המערערת, שידעה כי פגעה במנוח, לא עצרה את רכבה במקום

התאונה כדי לעמוד על תוצאותיה ולא הזעיקה עזרה. כעבור כ-40 דקות דיווחה המערערת לרשויות על קרות התאונה.

2. לאחר ניהול הליך הוכחות, הורשעה המערערת בעבירה של גרימת מוות ברשלנות, לפי סעיף 64 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה), ובעבירה של הפקרה לאחר פגיעה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 64א(ג) לפקודת התעבורה.

3. בגזר דינו, עמד בית משפט קמא על הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות, ביניהם פגיעה בערך חיי אדם, על כך שמעשיה של המערערת ראויים לגינוי מוסרי וחברתי, וכי מפסיקת בית משפט זה עולה כי יש להחמיר את הענישה עם אלו המפקירים אדם לאחר פגיעה. לאור האמור, ובהתחשב בנסיבות ביצוע העבירה, העמיד בית משפט קמא את מתחם הענישה בגין שתי העבירות בהן הורשעה המערערת מ-24 ועד ל-48 חודשי מאסר לריצוי בפועל, ולצד זאת רכיבי ענישה נוספים.

4. באשר לקביעת העונש בתוך המתחם, התחשב בית המשפט לקולא בגילה הצעיר של המערערת; בחרטה ובצער שהביעה על מעשיה; במצבה הנפשי הקשה בעקבות התאונה; ובנסיבות חייה כעולה מתסקיר שירות המבחן ומחוות דעת רפואית שהוגשו בעניינה. עם זאת, קבע בית המשפט כי חרף הנסיבות המקלות, אין להסתפק בהטלת עונש מאסר שירוצה על דרך של עבודות שירות, ויש להטיל עונש מאסר מאחורי סורג ובריח. זאת בהתחשב, בין היתר, בפסיקתו של בית משפט זה ביחס לנסיבות אישיות ייחודיות במקרים דומים. לנוכח האמור, גזר בית המשפט על המערערת את העונשים כמפורט בפתח פסק דין זה.

מכאן הערעור שלפנינו, המופנה כלפי כל רכיבי גזר דינו של בית משפט קמא, למעט רכיב הפיצויים.

טענות הצדדים בערעור

5. אשר לעונש המאסר, טענה המערערת כי מתחם הענישה שקבע בית משפט קמא מחמיר יתר על המידה ביחס למדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים. עוד טענה המערערת כי בית משפט קמא שגה משלא העניק משקל הולם למצבה הנפשי המורכב, כעולה מחוות הדעת שהוגשה בעניינה ומהעדויות השונות שנשמעו בעניין זה, ולנסיבותיה האישיות, וביניהן העדר עבר פלילי ותעבורתי, ולעובדה שהשלימה לימודי משפטים במהלך תקופת המשפט. בנוסף, טענה המערערת כי לא ניתן משקל מספק לאמור בתסקיר שירות המבחן שהוגש לבית משפט קמא, ממנו עולה כי נטלה אחריות למעשיה; כי התאונה השפיעה על מצבה הנפשי; כי היא זקוקה לטיפול אינטנסיבי וכי תתקשה להתמודד עם תנאי מאסר מאחורי סורג ובריח. עוד נטען כי

לא ניתן משקל הולם בגזר הדין לכך שהמערערת לקחה אחריות על מעשיה כבר מהרגע הראשון, דיווחה על קרות התאונה לאחר כ-40 דקות והגיעה לתחנת המשטרה מיוזמתה, וכן לכך שכוחות ההצלה הגיעו בתוך כדקה למקום התאונה. נוכח האמור, טענה המערערת כי יש לחרוג בעניינה ממתחם הענישה ולהעמיד את עונש המאסר כך שזוה ירוצה על דרך של עבודות שירות.

אשר לרכיב פסילת רישיון הנהיגה, טענה המערערת כי משהסכימה שרישיונה יפסל עד תום ההליכים נגדה, פרק זמן של למעלה משלוש שנים, היה מקום להורות כי פרק זמן זה, בצירוף תקופת הפסילה המנהלית, ינוכה מתקופת הפסילה שגזר בית משפט קמא. אשר לרכיב המאסר על תנאי, טענה המערערת כי בהתאם לסעיף 64א(ד) לפקודת התעבורה לא היה מקום לגזור עליה מאסר על תנאי מקום שנגזר עליה מאסר בפועל.

בדיון שהתקיים לפנינו הדגיש בא כוח המערערת כי המערערת נוטלת אחריות מלאה ומביעה חרטה עמוקה על מעשיה, והסביר את הפער שבין התסקיר שהוגש לבית משפט קמא ובין התסקיר המשלים שהוגש לבית משפט זה (להלן: התסקיר המשלים), ממנו עולה כי יש נסיגה בעמדות המערערת בכל הנוגע ללקיחת האחריות מצדה, בקושי של המערערת "לתפוס את עצמה כמי שהפקירה אדם" ובקשיים שהיא חווה מאז החלה לרצות את עונש המאסר. עוד עמד בא כוחה על מצבה הנפשי המורכב ועל סיכויי השיקום הממשיים בעניינה.

6. מנגד טענה באת כוח המדינה כי יש לדחות את הערעור משאין מקום להפחית מעונש המאסר שנגזר על המערערת. נטען כי דרגת רשלנותה של המערערת "אינה ברף הנמוך", בין היתר בהתחשב בכך שפגעה בהולך רגל במעבר חצייה, וכי בית משפט קמא קבע מפורשות שהמערערת ידעה כי פגעה באדם שנגרמה לו חבלה חמורה, וחרף זאת, המשיכה בנסיעתה. עוד עמדה באת כוח המדינה על כך שנטילת האחריות על ידי המערערת מוגבלת ושהיא מתקשה לגלות אמפתיה כלפי המנוח ומשפחתו, כעולה מהתסקיר המשלים.

דיון והכרעה

7. לאחר ששמענו את טענות הצדדים בערעור, עיינו בנימוקי הערעור על נספחיו וקראנו את גזר דינו של בית משפט קמא, כמו גם את תסקיר שירות המבחן המשלים וכן את הפסיקה אליה הפנו באי כוח הצדדים, הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות.

8. כידוע, אין זו מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בגזר הדין של הערכאה הדיונית, למעט במקרים חריגים שבהם ניכר כי נפלה טעות מהותית בגזר הדין או מקום שהעונש שנגזר על ידה חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת או

הראויה (ע"פ 4731/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (3.10.2019); ע"פ 6699/17 מדינת ישראל נ' מסארוה, פסקה 12 (2.11.2017)). כפי שיבואר להלן, איננו סבורים כי העונש שנגזר על המערערת חורג ממדיניות הענישה הנוהגת או הראויה בנסיבות העניין.

9. בהינתן אחריותה של המערערת לגרימת התאונה ומותו של המנוח; מידת רשלנותה שתוארה על ידי בית משפט קמא ש"אינה בדרגת רשלנות נמוכה, דריסת הולך הרגל בעיר על מעבר חצייה כאשר הוא הספיק לחצות את רוב מעבר החצייה"; מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות הפקרה בניגוד לסעיף 64א(ג) לפקודת התעבורה שהעונש הקבוע בצידה הינו 14 שנות מאסר; מודעותה של המערערת לכך שעקב פגיעתה במנוח נגרמה לו חבלה חמורה או למצער עצמה עיניה באשר לכך, אנו סבורים כי מתחם הענישה שנקבע על ידי בית משפט קמא, מ-24 חודשים ועד ל-48 חודשים, מנומק ומבוסס היטב, הן בנסיבות האירוע עצמו והן במדיניות הענישה הנוהגת אותה פירט בית משפט בגזר דינו, ואיננו מוצאים מקום להתערב בו.

10. לא מצאנו בנימוקי הערעור הכתובים ובטיעונים בעל פה שנשמעו לפנינו נימוק המצדיק התערבותנו בגזר דינו של בית משפט קמא שבחר למקם את עונשה של המערערת בתחתיתו של המתחם שנקבע, בהתחשב בגילה הצעיר של המערערת; בנסיבות חייה; במצבה הנפשי בעקבות התאונה; ובהבעת החרטה על מעשיה. הקשיים עמם מתמודדת המערערת במאסרה, צעירה נעדרת עבר פלילי, הינם מנת חלקו של כל אדם מן היישוב המוצא עצמו לראשונה בחייו מאחורי סורג ובריח בסביבה קשה שאינו מורגל אליה, על אחת כמה וכמה צעירה, כמו המערערת כאן. עדיין אין אלה נסיבות חריגות המצדיקות הקלה והתחשבות נוספת בענישה, מעבר לזו שבה נקט בית משפט קמא. בכך נבדל ענייננו מעניינו של ע"פ 6321/18 קריאף נ' מדינת ישראל (18.12.2019) (להלן: עניין קריאף), אליו הפנה בא כוח המערערת, שם מצא בית משפט זה לציין כי "בענייננו נראה כי אכן קיימות נסיבות ייחודיות המטות את הכף לטובת חריגה מסוימת ממתחם הענישה לצורך הקלה בעונשו של המערער...". מה גם שבענייננו המערערת הורשעה בנוסף לעבירת ההפקרה גם בעבירה של גרימת מוות בנהיגה רשלנית, בשונה מעניינו של קריאף, שלא הורשע בעבירה של גרימת מוות.

11. בא כוח המערערת בפתח טיעונו לפנינו חזר והדגיש כי המערערת נוטלת אחריות על מעשיה ומביעה עליהם צער עמוק, אלא שמעיון בתסקיר המשלים שהוגש בעניינה של המערערת, ולהבדיל מהתסקיר הקודם שהוגש בסמוך לגזר הדין, בו הביעה צער, חרטה ואמפתיה למנוח ולמשפחתו; התסקיר המשלים מצביע על נסיגה בעמדת המערערת בקבלת אחריות על מעשיה ובקשיה לגלות אמפתיה למנוח ולבני משפחתו, כשהיא ממוקדת במחירים אותם היא נאלצת לשלם עקב הסתבכותה תוך הצגת עמדה קורבנית כשהיא "ממוקדת בכך שלא ידעה שפגעה בהולך רגל ולפיכך

מתקשה לתפוס את עצמה כמי שהפקירה אדם". התסקיר המשלים מעמיד איפוא בספק את רצינות חרטתה של המערערת ואת הבעת הצער מפיה בטרם נגזר דינה, ומחליש עד מאד את תהודת הדברים הנרגשים שהשמיעה לפנינו בדבר חרטה, צער, הפנמה ואמפתיה.

12. אל מול המחזה מכמיר הלב של צעירה בראשית דרכה בחיים, נעדרת עבר פלילי, העומדת בפני בית המשפט, לבושה במדי אסירה כשהיא ממררת בבכי ומבקשת הקלה בדין, יש להנכיח בענישה את קדושת חייו של קורבן מעשיה בהם פגעה המערערת, שעדיין מתקשה לראות את אחריותה להם, ולגלות כלפיו וכלפי בני משפחתו מידת אמפתיה ראויה. יפים לכאן דבריה של המשנה לנשיא מ' נאור (כתוארה אז) שנאמרו בע"פ 7936/13 לוי נ' מדינת ישראל (16.12.2014):

"האחריות המוטלת על הנהג אינה מצטמצמת אך לשמירה על כללי התנועה, אלא כוללת, בין היתר, את החובה המוסרית המצופה מכל בן אנוש – הקבועה גם בדין – להושיט יד למי שנפגע על ידו, אף במקרים בהם הפגיעה אינה כרוכה בביצוע עבירה על ידו. אכן באבחה אחת חרב עולמו של המערער עליו, אולם אין לשכוח כי באותה אבחה חרב עולמם של בני משפחת המנוחים, אשר כאבם אינו יודע מזור."

לאור האמור, וככל שהדבר נוגע לאורך תקופת המאסר, לא מצאנו מקום להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא.

13. אשר לרכיב המאסר המותנה שהוטל על המערערת בגין עבירת ההפקרה ולנוכח הוראת סעיף 64א(ד) לפקודת התעבורה אנו מורים על ביטולו של רכיב המאסר המותנה שהושת על המערערת בגזר הדין בכל הנוגע לעבירת ההפקרה בלבד (ע"פ 3258/16 וולקוב נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (22.1.2017); ע"פ 2351/17 סביחאת נ' מדינת ישראל (29.10.2017)).

14. אשר לרכיב פסילת רישיון הנהיגה, מצאנו כי יש מקום לנכות מתקופת הפסילה בפועל שנקבעה בגזר הדין את תקופת הפסילה המנהלית והפסילה עד תום ההליכים וזאת ככל שרישיונה של המערערת היה מופקד במהלך תקופת אלה, במזכירות בית המשפט או במשרד הרישוי, או במשטרת ישראל.

ניתן היום, כ"ה בטבת התש"פ (22.1.2020).

19057540_Q01.docx סח

מרכז מידע, טל' 3852,077-2703333 ; אתר אינטרנט, <http://supreme.court.gov.il>